

Châng Thlan: *Rome 3:31.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Paulan rinnaa thiamchantîrna a thlîr dân leh, Thuthlung Hlui behchhan a nih dân inkûngkaihna hriatna dik tak neih.

Vei Tûr: Rinna zâr chiaha thiamchantîrna thupui Thuthlung Hlui leh Tharin an insawi tawm dân thinlung taka ngaihhlutna thûk tak chherputlin.

Tih Tûr: Hê thupui hi nuntawnga neih a, mi dangte hnêna sem chhâwn dân kawng zawn.

THUPUI THEN

I. Hriat Tûr: Paulan Zirtîr Thiamchantîrna Hi Thil Thar A Ni Lo

A Paulan thiamchantîrna a zirtîr hi Thuthlung Hlui thuhriatîrna behchhan—Mosia dân leh Davidâ fakna hlâ pawhin an lo târlan tawh a ni. Engati nge hei hi a pawimawh?

- B Thiamchantîrna pawimawhzia Mosia leh Davidâ *testimoniin* an târlan thu pawimawh tak chu enge ni?
- C *Rome 3* leh *5* nêna inkûngkaih *Rome 4* thu ÷obul chu enge ni?

II. Vei Tûr: Paula Zirtîr Thiamchantîrna Hi Ngaihdân Thar Satliah A Ni Lo

- A Engati nge hlimthla rawngbâwlina leh thianghlimna dânte khân mi sualte chu thiam an chantîr thei lo tih hriat hi a pawimawh?
- B Engtin nge rinna avânga thiamchantîrna manthiamna zârah chhandam nih hriat chian zâwkna kan neih theih?

III. Tih Tûr: Ngaihdamna leh *Rome 4-a* Thuâwihna Inlaichîndân Mûmal Taka Manthiam

- A Engati nge thiamchantîrna leh tihthianghlimna kâra inlaichîna hi mi mal thlarau leh thianghlimna kawnga hmuingîl nân a pawimawh viau?
- B Engtin nge dân leh khawngaihna inlaichîna dik hriat chiannain Kristina la buai deuhte leh la zawng mêkte hnêna thuhrutûa kan ÷anna a ÷anpui theih?

KHAIKHÂWMNA: Thiamchantîrna hi Bible pum pui behchhan a ni tih hriat a pawimawh.

INZIRTÎR DÂN TÛR

RAHBI 1—Chawk phûr rawh

Châng Thlan: *Rome 3:31*.

Thlarau ÷hanna atâna thu pawimawh: Rinnaa vâng chauha thiamchantîrna tih hi mi tam tak tân chuan thurin lekfang a nih laiin, Abrahama leh Davida-te tân erawh chuan nungtawng nung a ni thung. Hei hi ringtu zawng zawngte tân ni ngêi teh se.

ZIRTIRTÛTE PUÂL: Tûnah chuan Paulan rinnaa thiamchantîrna thurin chu a dinnghet ta a, Thuthlung Hlui lama Abrahama leh Davida-te nun aËngin rinnaa chhandamna entîrna chu a la

chhuak zui a. Chutiang chuan, hê zirtîrna hi Thuthlung Hlui huna mi pawimawh tak pahnihte khân an lo nemnghet dêr tawh a ni.

Sawi Hawn Nân: In pâwl member-te chu Thuthlung Thar Kristiante zîngah dân hnuaia awm lo va khawngaihna hnuaia awm zâwka inçhâl hriat an nei em zâwt la. Tûnkâr zirlai hi behchhanin, chhâna dik chu eng nge ni ang le?

Zawhna Sawi ho tûr:

- ❶ Thuthlung Hlui mi thainglimte kha dân leh thiltih hmanga chhandam an ni a, Thuthlung Thar ringtûte erawh chu rinnaa chhandam an ni ti ta ilang enge a kawh ang le? Sawifiah la.
- ❷ Thuthlung Hlui mi thianglimte âia Thuthlung Thar ringtûte hamthat bîkna lo awm ni ta se, eng ni ang?

RAHBI 2—Zawng chhuak rawh

ZIRTIRTÛTE PUÁL: Tûnkâr zirlai Bible chângahnte hian, rinnaa thiamchantîrna thurin sawhnghet tura Paulan Thuthlung Hlui a hmante kha kan bih chian a ngai a. *Rome 3:21* aţanga *Rome 5:20* chhûnga Paulan thahnemngai taka thiamchantîrna thû a sawi hi ennawn ula. *Rome 3* leh *4*-a Bible thupui a thur chhuah chu engte nge ni hlawm?

ZIR ZÂUNA

I. Kristaa Rinna, Mosiâ Dân leh Thuthlung Hlui Mi Liantê Nêna An Inkûngkaih Dân (*Rome 3:31; 4:1-8.*)

Rome 3:31 hmangin, Paulan fîng takin dân, khawngaihna leh rinna inlaichîn dân a sawi a. Chutah Pathian Lehkathûa târlan tawh angin thlahtubul Abrahamah leh Lal Davidâ nun leh thusawite a sawi zui nghâl a bawk a. Chutiang chuan, dân (Bible bu hmasa pangâte) chauh ni lo vin zâwlneite leh Fakna hlâte pawhin an thlâwp bawk. Amah dodâltu, Judaa siam tumtûte ngaihdân kha chuan, hetiang zâwnga kalpui hi a

finthlâk fû a ni. Chutah Paulan *Genesis 15:6* (Mosiâ Dân) thû: “Abrahaman Pathian a ring a, chû chu amâ felnaa ruât a ni” tih a la chhuak leh nghâl a (*Rome 4:3*, NKJV). *Sâm 32:1* a tang pawhin “A thiltihte tel lo va Pathianin fela a ruâta chu,” (*Rome 4:6*, NKJV) tih Davida chanchin Thuthlung Hlui zâwlnei zînga mi chu a la chhuak tel bawk.

Ngaihtuah Teh: Engtin nge dân chu pawimawhna nei lo chu a nih loh? Sual laka mihring chhandam nân dân thiltihte ni lo vin, rinnaa thiamchantîr a nih zâwk thû Paulan Thuthlung Hlui a tang a târlan hian, dân chu tihngheh a ni. Dik takin, thiamchantîrna kha mihring thuâwihnaa inngat chu ni se, chû chuan beidawwna emaw, mahni-felintihna emaw chu a hring thuai ang. Chûng chuan dân chu a taka tangkaina rêng nei lo angin a lantîr bawk ang.

II. Rinna Zâr Chiaha Thiamchantîrna Kha Lal Davidâ Chungchângah A Sâwt Hlê (fîmkhur takin *2 Samuela 11* - *12* leh *Sâm 51* chhiar la.)

2Samuela 11 hi Thuthlung Hlui lama سوالنا thleng chimawm ber zînga pakhat chu a ni. Hetah hian Davidâ uirêna leh a hnûa bumna thil a tihte kan hmû a. Chutiang sual chuan Hit mi Uria thihna a hlen lehzêl a, lal rorêlna leh thuneihna tibawrhbangtu thil tenawm tak a ni.

Sawi ho tûr: Engtin nge Davidâ سوالنا insênso thlâk tak khân Pathian ngaihdamna tûra khawngaihna man tozia—âiawha Kristâ thihna chu a târlan?

III. Paulan Chhandamna chu Judate Tân Chauh Ni Lo, Jentailte Tân Pawh A Nih Thû A Sawi (*Rome 4:9–12*.)

Helai Bible chângah thu pawimawh lai tak chu, Pathianin Abrahamana chu ‘mi fela’ a puân lai khân Juda mî pawh a ni vê chiah lo tih hi a ni. Chû pawh chu serh a tan hmân a ni

lehngghâl! Chutiang chuan, Abrahama kha rinnaa thiamchantîrna (dân thiltihte vâng ni lo chang hmasatu a ni a, chhandamna chu khawvêl pum tân niin, Juda mi leh Jentail ringtûte pawh a huâm tel vek (*Hebrai 2:9*).

Ngaihtuah Teh: Chhandamna chu mihring zawng zawngte tân a nih avângin, châ leh hnam zâwnga inthliârna hi Kristian tû mahin an kalpui tûr a ni dâwn em ni? Mî zawng zawngte tâna Kristâ thihna khân inthliârna chu a ûm bo vek tûr a ni. Hetiang inthliâr hranna eng ang châ nge kan zîngah awm, engtin nge a lo lan thin?

IV. Luther, Siamthata, leh Rinnaa Chhandamna (*Rome 4:13-17*.)

Rome 4:13-ah, engtin nge Paulan ‘thutiam’ leh ‘dân’ danglamna laimû tak a târlan a, engtin nge Abrahama chungchângah a lo lan chhuah? Chiang takin, Paulan a târlan chu rinnain a chhandam a, dân (Pathian dân pawh telin) chuan sual thiam loh a chantîr thung. Chutiang chuan, Paula hian thiam loh chantîrna thlentu (dân) hmanga chhandamna zawn chu hlwhchhamna mai a ni tih a târlang a ni.

Chutichuan, mî zawng zawngin thil an tihsual vek tawh avângin, mî zawng zawng hian Abrahama thil hmuh tâk: chhandamna thlen thei felna chu an mamawh vê theuh a ni. Rinna zârah chia, hê felna hi mi sual zawng zawng (*Judate leh Jentailte*) chanvo atân dah a ni a. Chû tak chu Protestant Siamthata thlentu thutak lungphûm chu a ni.

Ngaihtuah Teh: Kum 500 chia kal ta, kum 1517 October 31 khân Martin Luther-an German rama Wittenburg khu biak in kawngkhârah ‘Ninety-Five Theses’ an tih chu a kilh bet a. Chû nêna inhme tak tûr chuan Puitling Sabbath Sikul Zirlai kaihhrainaah pawh ‘rinnaa chhandamna’ thupui chu kan zir vê chia a ni. Helai thû hi zawhna hmanga bultan a ni a, chû

chu: Engtin nge *Rome 4:13*-a Paulan ‘thutiâm’ leh ‘dân’ danglamna thupui laimû leh, Abrahamana chungchônga fiah taka a lo lan dân a sawi? A chhânna chu enge ni?

V. “Rinna Chiah” Tih Thupuiin Paula Thusawi, Rome-a Mi Chauh Ni Lo, *Galatia 3:21–24* Lama Mî Pawh A Sawitîr (*Galatia 3:21–24*, NKJV.)

Paulan: “A nih loh leh, dân chuan Pathian thutiâmte chu a dodâl em ni le?” tiin zawhna a siam a, chutah uâr takin “Hnâi lo ve!” tiin a chhông zui nghâl a (*Galatia 3:21*, NKJV). Dik takin, ringtûte chu dân “hnuaia vên” an ni tih hawi zâwna huaisen taka sawiin, “nakina rinna lo la lang tûr” (NKJV) tân humhim an ni tih chiang takin a sawi ta a ni. Chutichuan, Krista-ah leh A felnaah chuan, dân chu, rinna zâr chiaha Thiamchantîrtu—Kristâ hnêna Pathian fâte hruaitu tûr, zirtîrtu chu a ni (*Galatia 3:23, 24*).

Ngaihtuah Teh: Engati nge *Galatia* hi *Rome* ang tho va ‘tlanna puân aţanga hleh thlâk vê tho a ni’ tia kan sawi theih ang?

VI. Rinna Zâr Chiaha Thiamchantîrnain Chhandam Nâna Dân Tângkaina A Tichiang (*Rome 3:31*.)

Mi tam tak chuan *Rome 3:31* hian khawngaihna dân a tibo tí angin an zirtîr thîn a. Mahse, dân kan hnâwl dâwn chuan sual kan phat tihna a ni sî ang a; khawngaihna pawh chu thil hleihluâk mai a lo ni bawk ang. *Rome 3:31*-in dân a tibo tawh tih chhânna inhmehtûr chu enge ni ta ang? Hê zawhna hi chhân tumin, a hnuaia thû hi chik takin ngaihtuah ang che: “khawngaihna dân a ti bo tawh” tih chhânna atân tiin tawn ngah tak tirkoh pakhat chuan helai thû hi a sawi a. An hnênah, “‘Khawngaihna Mak Mâwi’ tih hlâ hi engtin nge pawmawm taka in sak theih?” tiin ka zâwt a. Thinlung takin chû hlâ chu an sa thei lo rêng a ni! Engtin nge chutiang a nih? A chhan chu, dân in hnâwl a nih pawt chuan, sual pawh in nei vê ta lo

va, khawngaihna pawh in mamawh ta lo a ni! Kei chuan dân hi ‘kaihruaitu’ angin ka nei a, chû chuan sual nih inhriatna min neihtîr a, chuvâng chuan “Khawngaihna Mak Mâwi” tih hlâ hi thinlung takin ka sa thei a ni!”

Ngaihtuah Teh: Tirhkohin a sawi ang khân, dân tel lo chuan, engtin nge “Khawngaihna Mak Mâwi” tih hlâ chu thinlung takin kan sak theih ang nî? Engati nge chutianga Pathian thu kalpuina chu khawngaihna chanchin thâ nêh a inkalh?

RAHBI 3—A Taka Nunpui Tûr

ZIRTIRTÛTE PUÁL: *Rome* bû kan zirnaah hmun pawimawh kan lo thleng ta a. *Rome 5*-a khawngaihnaa thiamchantîrna awmzia Paulan a la sawi zui dâwn tho nân, a dawta zawhnate hi kaihruaitu chuan inzawh ni teh se:

A Taka Nunpui Tûr Zawhnate:

- ① Hêng dân te, sual te leh ngaihdamna emaw thiamchantîrtu khawngaihna emawte inkûngkaih dân hi i Chiang tâwk em? Dân leh khawngaihna kâr thil hi i Chiang a ni tih târlan nân mahnî *testimoni* duâng chhuak teh.
- ② Engtin nge dân zawma chhandam nih tumna leh khawngaihnaa-khat thuâwihna hi kan thliâr thiâm theih ang?
- ③ Pathianin mi-fel min nihtîrna nuntawng dik tak lanna thênkhat chu engte nge ni thei ang?
- ④ Engtin nge “Indona ropui” thupui kan sawi chângin, khawngaihnaa thiamchantîrna nuntawng chu kan châwilâr deuh theih ang?

RAHBI 4—Boruak siam rawh

ZIRTIRTÛTE PUÁL: Kristian ûnau dangte leh sâkhaw dang zuitûte leh sâkhaw ngaihsak lêm lo kan thian dangte hnên pawh theih nân, in pâwl member-te chu a hnuaiia tih tûr hi ngaihtuah tûrin sâwm ang che.

Tih Tûr:

- ❶ Vântlâng hrisêlna chungchângah, in khua/vêngah eng ang hrisêl rawngbâwlina ang chîte nge thar thawh/bawhzui thâ ang?
- ❷ Bible aţanga kan hriat Pathian min pêk duhthlan theihna zalênna hi kan khawtlânga châwilâr tûra tih dân tûr âwm chu târlang teh u.